

Фоменко Борис Олегович
аспірант кафедри бізнес-економіки та підприємництва
Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана
e-mail: fomenkoborys@gmail.com
ORCID: 0000-0002-6703-8324

ОПТИМІЗАЦІЯ БІЗНЕС-МОДЕЛІ: КВАЛІМЕТРИЧНИЙ ПІДХІД ДО УПРАВЛІННЯ РЕЛОКАЦІЄЮ

Fomenko Borys
PhD student of the of the Department of Business Economics and Entrepreneurship,
Kyiv National Economic University named after Vadym Getman, Ukraine
e-mail: fomenkoborys@gmail.com
ORCID: 0000-0002-6703-8324

OPTIMIZING BUSINESS MODEL: A QUALIMETRIC APPROACH TO RELOCATION MANAGEMENT

Анотація. У статті розглядається проблема оптимізації управління процесом переселення бізнесу в умовах сучасних економічних і соціальних викликів. Особливу увагу приділено застосуванню кваліметричних підходів для комплексної оцінки ефективності управління бізнесовим переселенням. Дослідження показує, що традиційні методи аналізу, зосереджені переважно на фінансових показниках, не враховують важливі якісні фактори, такі як соціокультурні аспекти, адаптація співробітників і підтримка комунікації зі стейкхолдерами. Використання кваліметрії дозволяє інтегрувати якісні та кількісні підходи для всебічної оцінки різних аспектів релокації. У статті представлено методологію, що базується на використанні алгоритму ієрархії Т. Сааті для визначення вагових коефіцієнтів впливу різних ресурсів (матеріальних, фінансових, людських, технологічних та управлінських). Це дозволяє систематично оцінювати важливість ресурсів у процесі переселення та їхню оптимізацію задля досягнення стратегічних цілей компанії. Основна увага приділяється аспектам, які потребують додаткових досліджень, зокрема аналізу ризиків, оцінці ефективності комунікаційних стратегій та управління змінами у нових умовах. Результати дослідження підкреслюють важливість ретельного планування перед переміщенням, врахування правових, економічних і культурних особливостей нового регіону, а також ефективного управління персоналом і адаптацією до нових умов. Використання кваліметричних методів допомагає підприємствам мінімізувати ризики, пов'язані з переміщенням, і підвищувати стійкість та конкурентоспроможність на нових ринках.

Стаття містить рекомендації для підприємств щодо вдосконалення підходів до управління переселенням, зокрема через впровадження комплексної оцінки ресурсів і стратегії зниження ризиків. Це забезпечує успішне функціонування бізнесу в умовах змінного середовища, підвищує якість управління та сприяє досягненню стратегічних цілей. Розробка спеціальної методології для оцінки переселення може стати основою для подальших досліджень та практичного застосування у сфері бізнес-менеджменту.

Ключові слова: релокація, ресурси підприємства, управління, кваліметрія, бізнес-модель

Abstract. The article addresses the issue of optimizing business relocation management in the face of contemporary economic and social challenges. Special attention is given to the application of qualimetric approaches for comprehensive

evaluation of business relocation management effectiveness. The study highlights that traditional analysis methods, primarily focused on financial indicators, do not sufficiently consider important qualitative factors such as socio-cultural aspects, employee adaptation, and communication with stakeholders. The use of qualimetrics enables the integration of qualitative and quantitative approaches for a thorough assessment of various aspects of relocation. The article presents a methodology based on the use of T. Saaty's hierarchy algorithm to determine the weight coefficients of different resources (material, financial, human, technological, and managerial). This allows for a systematic evaluation of resource importance in the relocation process and their optimization to achieve the company's strategic goals. The main focus is placed on areas requiring further research, particularly risk analysis, evaluation of communication strategies' effectiveness, and change management in new conditions. The study's findings emphasize the importance of careful pre-relocation planning, consideration of the legal, economic, and cultural characteristics of the new region, as well as effective personnel management and adaptation to new circumstances. The application of qualimetric methods helps businesses minimize relocation-related risks and improve resilience and competitiveness in new markets. The article provides recommendations for businesses on improving relocation management approaches, particularly through the implementation of comprehensive resource assessments and risk mitigation strategies. This ensures successful business operations in changing environments, enhances management quality, and contributes to achieving strategic goals. The development of a specialized methodology for relocation assessment can serve as a foundation for further research and practical applications in business management.

Key words: relocation, enterprise resources, management, quality metrics, business model

JEL codes: F13, F53, K33

Постановка проблеми. Великі компанії, приймаючи рішення про переїзд, враховують такі фактори, як наявність людських ресурсів і сировини, нормативну базу та законодавство, зміни в інфраструктурі, потенціал для розвитку інновацій та стимули, надані місцевою владою. Незважаючи на те, що малий і середній бізнес в основному глибоко пов'язаний з регіоном свого походження, є певна кількість успішних випадків релокації малого і середнього бізнесу. У той же час вони стикаються з численними проблемами, пов'язаними з економічними та культурними відмінностями як клієнтів, так і постачальників у результаті переїзду.

Загалом переміщення бізнесу впливає як на економічні умови, так і на соціальне благополуччя через підвищення рівня стресу, особливо в податково-правових і фінансових аспектах. Це викликає необхідність розробки відповідної методології для належної оцінки ключових проблем, пов'язаних з переміщенням бізнесу.

З іншого боку, існує суттєва різниця між процесом планового переміщення та переміщенням бізнесу у воєнний час. У 2022 році багато українських компаній були змушені перенести свій бізнес в інші регіони з території, де велися активні бойові дії. За даними Державної служби статистики України, станом на 2023 рік спостерігається значне зниження прибутку бізнесу в національній економіці (20 %). Найскладніші виклики постають у найближчих до лінії фронту регіонах: 96 % падіння прибутків у Луганській області, 94 % у Херсонській, 83 % у Запорізькій (Лавренюк В., 2023). Згідно з опитуваннями українського бі-

знесу станом на 2022 рік, переїзд під час війни стосується як питання стійкості бізнесу, так і підтримки співробітників, які живуть у постійному страху за свої сім'ї та безпеку, щоб вижити та зберегти бізнес. Таким чином, можна спостерігати збільшення міри ризиків і викликів переїзду.

Необхідно поглибити як теоретичні, так і аналітичні дослідження щодо існуючих проблем систематизації переселення. Зокрема, розробка конкретної методології для оцінки проблем і потенційної ефективності переміщення бізнесу може стати суттєвим підґрунтям для оптимізації процесу переміщення в майбутньому. Існує все більша потреба досліджувати вплив переміщення бізнесу, зокрема, вивчаючи його вплив на операційну ефективність, фінансові показники, динаміку робочої сили та загальну стійкість організації.

Аналіз досліджень і публікацій. У зазначеному контексті застосування кваліметричних підходів є цінною основою для оцінки доцільності, ризиків і потенційних результатів, пов'язаних із релокацією бізнесу. На відміну від традиційного аналізу витрат і вигод, який здебільшого фокусується на фінансових показниках, кваліметричні підходи пропонують більш цілісний погляд, враховуючи широкий спектр якісних факторів. Саме тому кваліметричні підходи здатні забезпечити систематичний аналіз різноманітних критеріїв, включаючи економічні, соціальні, екологічні та операційні аспекти релокації. Кваліметрія, як міждисциплінарна галузь, що інтегрує якісні та кількісні методи, здобула визнання у різних сферах завдяки своїм широким можливостям. Кваліметричне оцінювання, що базується на інтеграції якісних і кількісних методів, стало цінним інструментом у різних бізнес-сферах. Аналіз сучасних досліджень, присвячених питанням релокації бізнесу та оцінки якості в умовах сталого розвитку, демонструє зростаючий інтерес до використання якісних методів оцінювання та розробки інноваційних підходів. Наприклад, у роботах Terpliuk та ін. [1; 9; 10] розглядаються ентропійні підходи до релокації бізнесу, реінжиніринг бізнес-процесів і глокалізаційний розвиток, акцентуючи увагу на важливості сталого розвитку та співпраці стейкхолдерів.

Дослідження, присвячені застосуванню кваліметричних методів, охоплюють різноманітні аспекти. Наприклад, Savall et al [3] і Hrinchenko et al [4] акцентують увагу на застосуванні кваліметрики для оцінки показників сталого розвитку, а Tkachenko et al [5] — для оцінки якості харчових продуктів. У сфері управління персоналом кваліметричний підхід використовується для оцінки інноваційного потенціалу та ефективності роботи співробітників [6; 8].

Крім того, значна увага приділяється оцінці ризиків і якості продукції. Наприклад, Trishch et al [7] розробили кваліметричний метод оцінки ризиків низькоякісної продукції. Ці підходи вказують на можливості підвищення конкурентоспроможності підприємств шляхом впровадження сучасних методів оцінки якості.

Таким чином, існуючі дослідження підкреслюють важливість інтеграції кваліметричних і ентропійних методів в управлінські процеси з метою забезпечення стійкого розвитку підприємств і підвищення їх конкурентоспроможності в умовах постійних змін [2; 11].

Методика дослідження. Це дослідження використовує якісний дизайн для вивчення використання кваліметричних підходів в оцінці управління бізнесовим переселенням. Дані збираються за допомогою напівструктурованих

інтерв'ю з ключовими зацікавленими сторонами, залученими до процесу переселення, включаючи бізнес-лідерів, співробітників і зовнішніх консультантів. Зібрані дані аналізуються за допомогою тематичного аналізу для виявлення повторюваних тем і моделей, пов'язаних з ефективністю управління переселенням. Триангуляція здійснюється шляхом порівняння даних з інтерв'ю з документами, такими як плани та звіти про переселення, для підвищення валідності висновків. Дотримуються етичних міркувань, таких як отримання інформованої згоди та забезпечення конфіденційності протягом усього дослідження. Визначаються обмеження дослідження, наприклад, можливе упередження у виборі учасників, і вживаються заходи для зменшення цих обмежень. Оцінка якості управління бізнесовим переселенням на основі ресурсного підходу є актуальною в контексті змін ринкових умов і внутрішніх можливостей компанії. Ресурсний підхід дозволяє визначити, які ресурси (людські, фінансові, матеріальні, інноваційні тощо) необхідні для успішного переселення та як їх можна оптимізувати для досягнення стратегічних цілей компанії. Актуальність цього підходу полягає в тому, що бізнесове переселення — це складний процес, що потребує ретельного аналізу та планування (Теплюк М., 2024). Використання ресурсного підходу дозволяє компаніям ефективно використовувати наявні ресурси, виявляти можливі ризики та способи їх уникнення, а також забезпечувати підтримку персоналу та управління змінами в організації.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Дослідження підкреслює потребу у розробці специфічної методології для оцінки проблем і потенційної ефективності бізнесового переселення. Незважаючи на існуючі дослідження, залишається недостатньо розробленою система комплексної оцінки, що враховує різноманітні ризики, економічні, соціальні та культурні виклики при переміщенні бізнесу, особливо під час кризових ситуацій, таких як військові конфлікти.

Метою статті є аналіз можливостей застосування кваліметричних підходів для покращення управління процесом переселення бізнесу, розробка рекомендацій щодо оптимізації управлінських рішень та адаптації ресурсного підходу в умовах економічної нестабільності

Виклад основного матеріалу. Актуальність статті полягає у зростаючій необхідності підприємств адаптувати свої бізнес-моделі до умов глобальної нестабільності, що включає як економічні кризи, так і зовнішні фактори, такі як військові конфлікти та соціальні зміни. Релокація бізнесу є важливим стратегічним кроком для забезпечення стійкості та конкурентоспроможності підприємств. Однак цей процес пов'язаний із численними викликами, включаючи управління ресурсами, адаптацію до нових ринків, правове регулювання та соціокультурні відмінності. У цьому контексті використання кваліметричних підходів стає необхідним для проведення всебічного аналізу і прийняття обґрунтованих рішень під час переселення. Відповідний підхід дозволяє комплексно оцінити ефективність управління процесом релокації, враховуючи як кількісні, так і якісні показники, що забезпечує підприємствам можливість оптимізувати свої ресурси, знижувати ризики та підвищувати загальну ефективність діяльності в нових умовах.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЯКІСНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕРЕМІЩЕНОГО ПІДПРИЄМСТВА ЗА
РЕСУРСНИМ ПІДХОДОМ**

Узагальнений критерій оцінки переселення підприємства (W_i)	Частковий показник оцінки переселення підприємства (R_i)
МАТЕРІАЛЬНІ РЕСУРСИ (MR)	Забезпечення матеріальними ресурсами — MR1
	Завантаженість виробничих потужностей — MR2
	Ступінь зносу основних засобів — MR3
	Рівень складських запасів — MR4
ФІНАНСОВІ РЕСУРСИ (FR)	Рівень використання власних коштів — FR1
	Рівень залучених коштів — FR2
	Рівень позикових коштів — FR3
КЛІЄНТСЬКІ РЕСУРСИ (CR)	Взаємини з постачальниками — CR1
	Взаємини з клієнтами — CR2
	Репутація — CR3
СТРУКТУРНІ РЕСУРСИ (OR)	Гнучкість організаційної системи — OR1
	Організаційна культура — OR2
	Логістичне управління — OR3
	Організаційний клімат — OR4
ЛЮДСЬКІ РЕСУРСИ (HR)	Продуктивність праці — HR1
	Рівень компетентності — HR2
	Міжособистісні контакти — HR3
	Мотивація — HR4
	Адаптивність — HR5
ТЕХНОЛОГІЧНІ РЕСУРСИ (TR)	Інноваційна діяльність — TR1
	Інформаційна система — TR2
	Технології — TR3
	Цільові активи — TR4
	Рівень захисної системи — TR5
УПРАВЛІНСЬКІ РЕСУРСИ (AR)	Досвід роботи вищого керівництва — AR1
	Адміністративна система — AR2
	Лідерство — AR3
	Управлінські інновації — AR4

Запропонований метод багатокритеріального аналізу та система узагальнених критеріїв оцінки якісної діяльності переміщеного підприємства враховує авторську роботу та пропозиції. На першому етапі оцінки необхідно визначити ресурси компанії, які є важливими для переселення. На другому етапі, щоб ви-

значити ступінь важливості параметрів, необхідно виконати матричний аналіз. У контексті якісного аналізу використовується метод оцінювання балами, і відносна важливість критерію визначається шляхом порівняння балів. Однак, на нашу думку, ця методика дещо спрощена і спрямована лише на виявлення найкращого фактора. Тому для отримання більш зваженої оцінки ми використовуємо алгоритм ієрархій Т. Сааті, ідея якого полягає у попарному порівнянні (рис. 1).

Factor	W_{MR}	W_{FR}	W_{CR}	W_{OR}	W_{HR}	W_{TR}	W_{AR}	$\sum WS$
W_{MR}	$a_{11}=1$	a_{12}	a_{13}	a_{14}	a_{15}	a_{16}	a_{17}	WS_{MR}
W_{FR}	a_{21}	1	a_{23}	a_{24}	a_{25}	a_{26}	a_{27}	WS_{FR}
W_{CR}	a_{31}	a_{32}	1	a_{34}	a_{35}	a_{36}	a_{37}	WS_{CR}
W_{OR}	a_{41}	a_{42}	a_{43}	1	a_{45}	a_{46}	a_{47}	WS_{OR}
W_{HR}	a_{51}	a_{52}	a_{53}	a_{54}	1	a_{56}	a_{57}	WS_{HR}
W_{TR}	a_{61}	a_{62}	a_{63}	a_{64}	a_{65}	1	a_{67}	WS_{TR}
W_{AR}	a_{71}	a_{72}	a_{73}	a_{74}	a_{75}	a_{76}	1	WS_{AR}
$\sum WC$	WC_{MR}	WC_{FR}	WC_{CR}	WC_{OR}	WC_{HR}	WC_{TR}	WC_{AR}	100

Рис. 1. Формалізована матриця пріоритетів вагових коефіцієнтів

Джерело: створено автором

Матричний елемент a_{ij} описується як важливість фактора i -го рядка та j -го стовпця, яка визначається експертом з точки зору важливості елемента для ефективного переселення підприємства. Важливо зазначити, що «ступінь важливості» є відносною величиною, яка показує ступінь досягнення стратегічної мети. Вага впливу визначається шляхом обчислення вектора

$$Wi = \frac{\sqrt[n]{Ri1 \cdot Ri2 \cdot \dots \cdot Rin}}{\sum_{K=1}^n \sqrt[n]{Ri1 \cdot Ri2 \cdot \dots \cdot Rin}},$$

де:

- W_{MR} — компоненти вектора за параметром матеріальних ресурсів;
- W_{FR} — компоненти вектора за параметром фінансових ресурсів;
- W_{CR} — компоненти вектора за параметром клієнтських ресурсів;
- W_{OR} — компоненти вектора за параметром структурних ресурсів;
- W_{HR} — компоненти вектора за параметром людських ресурсів;
- W_{TR} — компоненти вектора за параметром технологічних ресурсів;
- W_{AR} — компоненти вектора за параметром управлінських ресурсів.

Вагові коефіцієнти узагальнених критеріїв визначаються за формулою:

$$IC = \frac{\gamma_{\max} - n}{n-1},$$

де n — кількість часткових показників оцінки.

Для зменшення впливу людського фактора на результат використовується індекс узгодженості:

$$\sum_{j=1}^L \alpha_j = 1$$

де $\gamma_{\max}$ — максимальне значення параметра; n — розмірність матриці.

Якщо виконана умова ранжування, то значення r_i розраховується за формулою:

$$r_i = \sum_{j=1}^L r_{ji} \cdot \alpha_j$$

Тому оцінка якості бізнесового переселення на основі ресурсного підходу є важливою для підприємства, яке планує переїзд за кордон. Це дозволяє ефективно використовувати ресурси компанії та забезпечувати успішну і стабільну діяльність у новому місці. Дослідження використання якісних методів в оцінці та вдосконаленні управління бізнесовим переселенням зосереджене на складнощах, пов'язаних з бізнесовим переселенням, яке включає правові, економічні, соціальні, культурні та екологічні аспекти. Робота аналізує, як рішення про переселення можуть суттєво вплинути на різні аспекти бізнесу, такі як ефективність управління, відносини із зацікавленими сторонами та ефективність комунікації. Використання якісних методів, таких як інтерв'ю, опитування та кейс-стаді, дозволяє збирати дані та оцінювати якість управління бізнесовим переселенням.

Дослідження спрямоване на вдосконалення бізнес-моделей із застосуванням якісного підходу до управління переселенням. Орієнтованість дослідження на якісний підхід до управління бізнесовим переселенням може мати значний вплив на управлінську практику та стратегічне планування підприємств. Використання якісних методів, таких як інтерв'ю, опитування та кейс-стаді, дозволяє глибше зрозуміти причини і наслідки рішень про переселення, а також визначити оптимальні стратегії вдосконалення цього процесу. Одним із головних результатів такого дослідження може бути розробка рекомендацій для підприємств щодо оптимізації управління переселенням, зокрема поліпшення комунікації із зацікавленими сторонами, покращення відносин зі співробітниками та місцевою громадою, а також ефективний розгляд правових та екологічних аспектів. Крім того, таке дослідження може сприяти підвищенню конкурентоспроможності підприємства шляхом підвищення ефективності управління та зниження ризиків, пов'язаних із переселенням. Такий підхід також може сприяти створенню більш стабільних і стійких бізнес-моделей, що є важливим фактором для успішного функціонування підприємства в умовах змінного економічного середовища.

Дискусія. Початкові очікування компаній, які переміщуються в певний регіон, часто зосереджені на економічній життєздатності, доступності талантів, ринковій інфраструктурі, нормативному середовищі, бізнес-підході та перспективах продажу. Окреслені очікування відображають очікування сприятливих

умов, які сприятимуть зростанню та розвитку бізнесу на новому місці. Однак після переїзду підприємства часто стикаються з різними проблемами, які заважають їх розвитку. Ці проблеми включають втрату постачальників, труднощі зі збутом та експортом, відсутність високоякісної робочої сили, зниження попиту, різні бізнес-підходи в новому регіоні, культурні відмінності, високі витрати на електроенергію, недостатню інфраструктуру, бюрократичні перешкоди та проблеми з доступом до фінансування. Ці проблеми можуть суттєво вплинути на здатність бізнесу процвітати на новому місці. Деякі з цих проблем прямо суперечать початковим очікуванням переїзду. Наприклад, очікування економічної життєздатності можуть бути скомпрометовані відсутністю доступу до фінансування та високою вартістю енергії. Подібним чином очікування щодо доступності талантів можуть бути викликані браком високоякісної робочої сили та інфраструктури. Очікування ринкової інфраструктури можуть бути підірвані втратою постачальників і зниженням попиту. Очікування нормативно-правового середовища можуть бути зруйновані законодавчими бар'єрами та бюрократією. Очікування ділового підходу можуть суперечити різним підходам у новому регіоні та культурним відмінностям. Очікування продажів можуть бути підірвані проблемами продажів та експорту. Окреслені результати свідчать про розбіжність між початковими очікуваннями компаній, які переїжджають у новий регіон, і реальністю, з якою вони стикаються. Цей розрив підкреслює важливість ретельного дослідження та планування перед переїздом, щоб переконатися, що підприємства готові до викликів, з якими вони можуть зіткнутися, і можуть ефективно їх вирішувати для досягнення успішних результатів.

Розрахунок показників якості важливий для керівництва переміщуваного підприємства з таких причин:

- об'єктивна оцінка ефективності;
- покращення процесу прийняття рішень;
- підвищення конкурентоспроможності;
- оптимізація ресурсів;
- підвищення якості управління.

Таким чином, подальші дослідження у сфері релокації підприємств важливі для розуміння та вирішення проблем, які виникають після релокації, а також для розробки стратегій управління цим процесом для досягнення позитивних результатів для підприємств. Даний предмет є актуальним напрямком досліджень у сфері менеджменту. Використання якісного підходу до аналізу управління переміщенням бізнесу дозволяє звернути увагу на якісні аспекти цього процесу, такі як вплив на стейкхолдерів, комунікаційні стратегії та ефективність управління змінами. Деякі дослідники відзначають, що якісний підхід дозволяє виявити складні, нелінійні зв'язки між різними аспектами управління переселенням, які не завжди можна виміряти кількісними методами. Використання якісних методів, таких як інтерв'ю та тематичні дослідження, дозволяє глибше зрозуміти контекст і специфіку конкретного переселення, що може бути корисним для розробки стратегій оптимізації бізнес-моделі. Проте деякі дослідники висловлюють сумнів щодо об'єктивності якісного підходу через його суб'єктивний характер. Вони зазначають, що інтерпретація результатів може залежати від дослідника та контексту, що може призвести до неоднозначності та труднощів у порівнянні результатів між різними дослідженнями.

Таким чином, фактичне судження полягає в тому, що якісний підхід до управління переміщенням бізнесу є корисним інструментом для аналізу якісних аспектів цього процесу, але потребує ретельного та об'єктивного застосування для досягнення науково обґрунтованих результатів.

Висновки. Підсумовуючи, виклики та складності переміщення бізнесу підкреслюють необхідність подальших теоретичних та аналітичних досліджень. Переїзд компанії — складний і відповідальний процес, який вимагає детального планування та ретельного вивчення всіх аспектів. Успішне переміщення може принести багато переваг бізнесу, наприклад збільшення виробництва та продажів, покращення доступу до ринків і зниження витрат. Однак переїзд також може супроводжуватися низкою викликів і проблем, таких як втрата постачальників, проблеми зі збутом і експортом, брак кваліфікованої робочої сили та інші. Для успішного переїзду необхідно провести детальний аналіз ринків, конкурентів і потенційних перешкод. Крім того, важливо враховувати культурні та законодавчі особливості нового регіону.

Розробка чітких стратегій і планів дій є ключовим кроком у процесі переїзду. Продуманість кроків допоможе компанії уникнути багатьох проблем і мінімізувати ризики. Також бізнес повинен звернути увагу на питання витрат і фінансування, оскільки переїзд може потребувати значних витрат. Також важливо мати план дій щодо залучення та утримання персоналу на новому місці. Ретельне планування та управління всіма аспектами переїзду допоможе компанії забезпечити успішний та ефективний переїзд.

Розробка спеціальної методології для оцінки цих проблем і потенційних переваг може значно підвищити оптимізацію процесів переміщення. Крім того, надзвичайно важливо заглибитися у вплив переміщення бізнесу, особливо його наслідки для операційної ефективності, фінансових показників, динаміки робочої сили та стійкості організації. Розглянувши ці аспекти, ми зможемо краще зрозуміти тонкощі переміщення бізнесу та вдосконалити стратегії для майбутніх переїздів.

Література

1. Tepluk , M., Polishchuk, Y., Fomenko , B., Bortnik , A., Domina , O., & Matsola , S. (2024). AN ENTROPIC PERSPECTIVE ON BUSINESS RELOCATION IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(54), 421–439. <https://doi.org/10.55643/fcaptop.1.54.2024.4248>
2. Cieślak I., Strumiłło-Rembowska D., Szuniewicz K., 2014, Application of qualimetric methods for evaluation of urbanized space quality for analyses of the local real property market, *RealEstate Management and Valuation*, vol. 22, no. 4, pp. 51-59. DOI: 10.2478/remav-2014-0036
3. Savall, H., Zardet, V., Péron, M., & Bonnet, M. (2012). Possible Contributions of Qualimetrics Intervention-Research Methodology to Action Research. *International Journal of Action Research*, 8(1), 102-130. <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-412858>
4. Hrinchenko, Hanna, et al. «Qualimetric Approaches to Assessing Sustainable Development Indicators.» *E3S Web of Conferences*, vol. 408, 2023, pp. 1013-, <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202340801013>.
5. Tkachenko, Alina, et al. «Qualimetric assessment of waffles with fillings of organic raw materials.» *Eureka, Life Sciences*, vol. 4, no. 4, 2020, pp. 53–58, <https://doi.org/10.21303/2504-5695.2020.001379>.

6. Dolzhanskiy, A., Bondarenko, O., Vusatenco, T. (2021). Personnel qualimetric assessment of the consumer information center of insurance organization. *Technology Audit and Production Reserves*, 6 (2 (62)), 25–29. doi: <http://doi.org/10.15587/2706-5448.2021.243994>
7. Roman Trishch, Olesia Nechuiviter, Kostiantyn Dyadyura, Oleksandr Vasilevskyi, Iryna Tsykhanovska, Maksym Yakovlev Qualimetric Method of Assessing Risks of Low Quality Products. *MM SCIENCE JOURNAL*. 2021. DOI: 10.17973/MMSJ.2021_10_2021030
8. Maryna Adamenko, Olena Zinchenko, Marcin Keszy, Anna Pohrebniak, Kateryna Redko (2021) Analysis of Enterprise Personnel Innovative Potential in the System of Management. *Studies of applied economics*. Vol. 39. No. 7 <https://doi.org/10.25115/eea.v39i7.4986>
9. Теплюк М., Туцька Т (2023). Реінжиніринг бізнес-процесів в період релокації підприємства. Управління соціально-економічними системами на основі підвищення ефективності маркетингових послуг в умовах діджиталізації = Management of socio-economic systems on the basis of increasing the effectiveness of marketing services in the conditions of digitalization: колективна монографія за ред. д.е.н., проф. Чобіток В. І. — Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2023. — 363 с., стор 187-206 Режим доступу: <https://cutt.ly/VwyAWT1S>
10. Теплюк М. А., Барсеґян А. (2023) Теоретичні аспекти формування програми з релокації. Підприємства. Збірник наукових праць «Економіка та підприємництво» № 51, 2023 року, стор.-15-29 http://doi.org/10.33111/EE.2023.51.BarsehianA_TepliuM
11. Теплюк М. А., Фоменко Б.О. (2023) Глокалізаційний розвиток: співпраця стейкхолдерів у регіональних екосистемах для підтримки переміщеного бізнесу. *Стратегія економічного розвитку України*, 2023 53, 34–49. <https://doi.org/10.33111/sedu.2023.53.034.049>

References

1. TepliuK , M., Polishchuk, Y., Fomenko , B., Bortnik , A., Domina , O., & Matsola , S. (2024). AN ENTROPIC PERSPECTIVE ON BUSINESS RELOCATION IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 1(54), 421–439. <https://doi.org/10.55643/fcaptop.1.54.2024.4248>
2. Sieślak I., Strumiłło-Rembowska D., Szuniewicz K., 2014, Application of qualimetric methods for evaluation of urbanized space quality for analyses of the local real property market, *RealEstate Management and Valuation*, vol. 22, no. 4, pp. 51-59. DOI: 10.2478/remav-2014-0036
3. Savall, H., Zardet, V., Péron, M., & Bonnet, M. (2012). Possible Contributions of Qualimetrics Intervention-Research Methodology to Action Research. *International Journal of Action Research*, 8(1), 102-130. <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-412858>
4. Hrinchenko, Hanna, et al. «Qualimetric Approaches to Assessing Sustainable Development Indicators.» *E3S Web of Conferences*, vol. 408, 2023, pp. 1013-, <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202340801013>.
5. Tkachenko, Alina, et al. «Qualimetric assessment of waffles with fillings of organic raw materials.» *Eureka, Life Sciences*, vol. 4, no. 4, 2020, pp. 53–58, <https://doi.org/10.21303/2504-5695.2020.001379>.
6. Dolzhanskiy, A., Bondarenko, O., Vusatenco, T. (2021). Personnel qualimetric assessment of the consumer information center of insurance organization. *Technology Audit and Production Reserves*, 6 (2 (62)), 25–29. doi: <http://doi.org/10.15587/2706-5448.2021.243994>
7. Roman Trishch, Olesia Nechuiviter, Kostiantyn Dyadyura, Oleksandr Vasilevskyi, Iryna Tsykhanovska, Maksym Yakovlev Qualimetric Method of Assessing Risks of Low

8. Maryna Adamenko, Olena Zinchenko, Marcin Keszy, Anna Pohrebniak, Kateryna Redko (2021) Analysis of Enterprise Personnel Innovative Potential in the System of Management. Studies of applied economics. Vol. 39. No. 7
<https://doi.org/10.25115/eea.v39i7.4986>

9. Tepluk M., Tutska T (2023). Reinzhyrnyh biznes-protsesiv v period relokatsii pidpriemstva. Upravlinnia sotsialno-ekonomichnymy systemamy na osnovi pidvyshchennia efektyvnosti marketynhovykh posluh v umovakh didzhytalizatsii = Management of socio-economic systems on the basis of increasing the effectiveness of marketing services in the conditions of digitalization: kolektyvna monohrafiia za red. d.e.n., prof. Chobitok V. I. — Kh.: Vydavnytstvo Ivanchenka I. S., 2023. — 363 s., stor 187-206 Rezhym dostupu: <https://cutt.ly/VwyAWT1S>

10. Tepluk M. A., Barsehian A. (2023) Teoretychni aspekty formuvannia prohramy z relokatsii. Pidpriemstva. Zbirnyk naukovykh prats «Ekonomika ta pidpriemnytstvo» № 51, 2023 roku, stor.-15-29 http://doi.org/10.33111/EE.2023.51.BarsehianA_TeplukM

11. Tepluk M. A., Fomenko B.O. (2023) Hlokalizatsiinyi rozvytok: spivpratsia steikkholderiv u rehionalnykh ekosystemakh dlia pidtrymky peremishchenoho biznesu. Stratehiia ekonomichnoho rozvytku Ukrainy, 2023 53, 34–49. <https://doi.org/10.33111/sedu.2023.53.034.049>